

РЕШЕНИЕ

№ 996

гр. Пловдив, 07.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПЛОВДИВ, X СЪСТАВ, в публично заседание на двадесети юни през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Пламен П. Чакалов

Членове: Румяна Ив. Андреева Атанасова
Бранимир В. Василев

при участието на секретаря Бояна Ал. Дамбулева
като разгледа докладваното от Румяна Ив. Андреева Атанасова Въззивно гражданско дело № 20235300500472 по описа за 2023 година

Производството е въззивно и е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

Образувано е по въззивната жалба на „Овергаз Капитал“ АД, ЕИК 121589421 със седалище и адрес на управление гр. София, ул. Филип Кутев № 1, против решение № 3545/31.10.2022 г., постановено по гр.д. № 17560/2021 г. по описа на Районен съд - Пловдив, XXI гр. състав, което се обжалва в частта, с която са отхвърлени иските на „ОВЕРГАЗ КАПИТАЛ“ АД против Г. Т. К. за присъждане на сумата от 610,27 лв. - договорна лихва за периода 30.06.2020 г. – 28.12.2020 г. и 681 лв. обезщетение за забава за периода 13.07.2020 г. – 02.11.2021 г. С жалбата се счита, че в отхвърлителната му част решението е неправилно, тъй като неправилно е прието от съда, че процесният договор за потребителски кредит е недействителен на основание чл. 22 вр. чл. 11, т.10 и т.11 от ЗПК. Искане се от съда неговата отмяна и постановяване на друго решение по същество, с което тези иски да бъдат уважени. Претендират се направените по делото разноски, съгласно списък по чл. 80 от ГПК.

Въззиваемата страна Г. Т. К. не е взел становище по жалбата.

Пловдивският Окръжен съд, след преценка на събраните по делото доказателства, приема за установено следното:

Въззивната жалба е подадена в срока по чл.259, ал.1 от ГПК, изхожда от надлежна страна и е процесуално допустима.

Пловдивски окръжен съд, след служебна проверка на валидността и допустимостта на решението съгласно чл.269 ГПК, намира същото за валидно и допустимо.

По отношение неправилността на първоинстанционния съдебен акт, съобразно разпореждането на чл. 269, ал. 1, изр. второ ГПК, въззивният съд е ограничен от посочените в жалбата оплаквания за неправилно формиран от съда извод за недействителност на процесния договор за потребителски кредит на основание на основание чл. 22 вр. чл. 11, т.9, т.10 и т.11 от ЗПК.

С решението си въз основа на събраните писмени доказателства и доводите на страните районният съд е приел за установено, че между страните е бил подписан договор за потребителски кредит за размер за предоставяне на заемна сума от 8000 лева от ищеца на ответника, сумата е усвоена от ответника, а срокът за възстановяването и е 60 месеца. Уговорен е бил ГЛП от 15 % за първите 12 месеца, променлива лихва, формирана от референтен лихвен процент плюс договорна надбавка в размер на 15 % пункта за оставащия срок на кредита; ГПР 17,49 %; срок за връщане на кредита – 48 месеца; такса за определяне степента на кредитния риск - 1,5 % от общия размер на разрешения кредит, мин. 60 лв.; обща стойност на плащанията 10875,44 лева.

Тези фактически констатации и правни изводи не са спорни пред настоящата инстанция.

Пловдивският районен съд е формирал извод за недействителност на процесния договор за потребителски кредит на основание чл. 22 вр. чл. 11, т.9, т.10 и т.11 от ЗПК, като е приел, че макар и в договора да е записан годишен лихвен процент от 15 %, той е фиксиран само за 12 месеца, като за останалия срок на договора същият се променя в зависимост от промяна стойността на коефициенти, чийто размер не може да бъде предварително определен, по ради което потребителят е поставен в невъзможност да разбере какъв реално е процентът на оскъпяване на ползвания от него финансов ресурс.

Въззивният състав не споделя така формираните от първостепенния състав доводи, че договорът за потребителски кредит страда от пороци, водещи до неговата недействителност в цялост.

При сключването на договора за кредит е спазена писмената форма, шрифтът на текста е не по – малък от 12, съгласно чл. 10 от Закона за потребителския кредит. Договорът, в съответствие с чл. 11, ал. 1, т. 1-10, съдържа дата и място на сключването му, вида на предоставения кредит, индивидуализация на страните по него, срок на договора, общия размер на кредита, размер на лихвения процент, годишния процент на разходите, условия за издължаване на кредита, ведно с погасителен план /разбивка на главница и лихви/, методиката за изчисляване на референтния лихвен процент съгласно чл. 33а, както и останалото съдържание по чл. 11, ал. 1, т. 11 до т. 26.

В чл.6.1 и 6.2 от договора за кредит № 004962 от 30.10.2019 г., сключен между страните е посочено, че годишният лихвен процент за първите 12 месеца от договора е 15,85%, а за оставащия срок на кредита се дължи променлива лихва, формирана от референтен лихвен процент плюс договорна фиксирана надбавка от 15%. За референтен лихвен процент се ползва 6-месечен Euribor съобразно правилото на чл. 7 от ОУ, който е равен на индекса, публикуван на страницата на БНБ, като към датата на сключване на договора за кредит същият е 0 %. В същият е посочено, че ГПР е 17, 49 %.

Така определеният референтен лихвен процент е в унисон с чл. 33а ЗПК, който гласи, че кредиторът прилага референтен лихвен процент по определена от него методика, която съдържа ясна и разписана изчислителна процедура (формула), в която се посочват видът, количествените изражения и относителната тежест на отделните компоненти (пазарни индекси и/или индикатори).

Чл. 5а от ДР към ЗПК дава обяснение на понятието "Променлив лихвен процент по кредита", като пояснява, че по смисъла на този закон това е лихвеният процент, предвиден в клауза на договора за кредит, по силата на която кредиторът и потребителят уговарят, че приложимият към договора за потребителски кредит лихвен процент се формира на база на променлива компонента (референтен лихвен процент) и фиксирана надбавка. Фиксираната надбавка не може да бъде променяна едностранно за целия срок на договора за кредит.

Чл. 6 от ДР към ЗПК пък дава обяснение на понятието "Референтен лихвен процент" - това е лихвеният процент, използван като основа за изчисляване на приложимия към договора за кредит променлив лихвен процент. Той представлява бенчмарк за лихвен процент съгласно Регламент (ЕС) 2016/1011 на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2016 г. относно индекси, използвани като бенчмаркове за целите на финансови инструменти и финансови договори или за измерване на резултатите на инвестиционни фондове, и за изменение на директиви 2008/48/ЕО и 2014/17/ЕС и на Регламент (ЕС) № 596/2014 (ОВ, L 171/1 от 29 юни 2016 г.), или индекс и/или индикатори, публикувани от Българската народна банка и/или от Националния статистически институт или комбинация от тях.

Или, видно от посочената правна регламентация, дадена в закона за потребителския кредит, не е недопустимо от страна на кредитора да бъде предложен като компонент на договора за потребителски кредит променлив лихвен процент, стига той да отговаря на посочените по-горе изисквания. Уговореният в процесния договор за кредит променлив лихвен процент отговаря на всички казани по-горе законови изисквания.

Според нормата на чл. 19 от ЗПК, годишният процент на разходите изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи /лихви, други преки или косвени разходи, комисионни, възнаграждения от всякакъв вид/, изразени като годишен процент от общия размер на

предоставения кредит, който съобразно разпоредбата на чл. 19, ал. 4 ЗПК не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България.

Същевременно, договорната лихва е възнаграждението /печалбата/ на кредитодателя за това, че е предоставил определена сума в заем. За да защити потребителя и за да се избегне неоснователното обогатяване на финансови институции, предоставящи потребителски кредити чрез определяне на висок лихвен процент, законодателят е предвидил същият да е компонента, която се включва при формирането на ГПР и съответно е определил максимален размер на последния. В тази връзка, преценката за противоречие със закона следва да се прави на плоскостта дали сборът на договорната лихва, ведно с другите разходи, не надвишава фиксирания от законодателя максимален размер на ГПР.

В случая, определеният в договора размер на ГПР от 17,49% не надвишава пет пъти размера на законната лихва /50%/, а договореният лихвен процент е 15,85%, поради което и съдът приема, че цената на кредитиране не е свръх прекомерна.

Ето защо съдът приема, че клаузата за определяне на дължимия лихвен процент не е недействителна. Не е недействителен и целият договор за потребителски кредит на това основание /поради неяснота при формиране размера на ГПР/.

Видно от сключения между страните договор за кредит, в същия е предвидено потребителят да заплати на кредитора еднократно такса за определяне на степента на кредитния риск от 1,5% от общия размер на кредитния лимит, минимум 60 лв. Съотнесен към целия период на договора, размерът на тази еднократна такса се включва в общия размер на ГПР от 17,49 %, поради което не се споделя извода на районния съд, че длъжникът не е бил наясно относно размера на финансовата тежест по договора. Евентуалната недействителност на тази клауза би имала като последствие недължимост на сумата, уговорена за заплащане в същата, но не и недействителност на целия договор за кредит.

В случая във връзка с дължимостта на сумите по договора следва да се вземе предвид и обстоятелството, че към датата на съдебното заседание, проведено в окръжния съд, в което е бил даден ход на устните състезания, е бил настъпил окончателния падеж на всички вноски по договора /с падеж на последната вноска 30.10.2023 г./, от което следва извод за дължимост на всички неизплатени по договора суми.

Видно от заключението на вещото лице С. К. по назначената пред ПОС ССЕ, ответникът е престанал да обслужва кредита на 13.07.2020 г., когато е извършил последно плащане по същия в размер на 228 лв. Неизплатените от ответника суми по договора са: сумата от 7122,65 лв. – главница /колкото е присъдил и районния съд с необжалваната част от

решението /; сумата от 610,27 лв. – договорна лихва и сумата от общо 705,60 лв. – обезщетения за забава в плащанията, за периода са забавата – 28.12.2020 г. – 02.11.2021 г.

Съгласно чл.14, ал.2 от приложените по делото Общи условия, кредиторът има право да обяви кредита за предсрочно изискуем при цялостно и ли частично неиздължаване на една погасителна вноски за период по-дълъг от 30 календарни дни. Ищецът е изпратил до ответника покана от 14.07.2021 г., с която го уведомява, че е упражнил това си право и вземанията по договора са обявени от кредитора за предсрочно изискуеми от 28.12.2020 г. Няма данни тази покана да е била надлежно връчена на ответника, поради което следва да се приеме, че връчването е станало с връчването на исковата молба и приложенията към нея. Ето защо съдът приема за установено по делото, че всички суми по договора са станали изискуеми към деня на предявяване на иска и след тази дата длъжникът е изпаднал в забава.

Предвид посочените мотиви настоящият състав приема, че предявеният иск за присъждане на договорните лихви е основателен и доказан, поради което следва да се уважи, сумата следва да се присъди ведно с обезщетение за забавеното и плащане в размер на законната лихва от деня на предявяване на исковата молба до окончателното изплащане. Неоснователен и недоказан е искът за заплащане на лихви за забава, поради което същият следва да се отхвърли.

Решението на районния съд е неправилно в частта му, с която е отхвърлени искът за присъждане на договорните лихви, поради което в тази му част същото ще се отмени, а вместо него ще се постанови друго решение по същество в казания смисъл. В останалата част решението като правилно ще се потвърди.

При този изход от спора и съгласно чл. 78 от ГПК в тежест на ответника следва да бъдат възложени разноските, направени от ищеца по водене на делото пред двете инстанции, които същият е направил за заплатени държавни такси, депозит за вещо лице, юрисконсултско възнаграждение пред ПРС. Съобразно уважената част от исковете тези разноски се изчислиха от съда на 42,42 лв. за разноските пред ПРС и 165,40лв. за разноските пред ПОС, или общо сумата от 207,83 лв., като тази сума следва да се присъди с решението.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 3545/31.10.2022 г., постановено по гр.д. № 17560/2021 г. по описа на Районен съд - Пловдив, XXI гр. състав в частта му, с която е отхвърлен предявеният от „Овергаз Капитал“ АД, ЕИК 121589421 със седалище и адрес на управление гр. София, ул. Филип Кутев № 1, срещу Г. Т. К. с ЕГН ***** иск за присъждане на сумата от 610,27 лв. -

договорна лихва за периода 30.06.2020 г. – 28.12.2020 г., като вместо това
ПОСТАНОВЯВА:

ОСЪЖДА Г. Т. К., ЕГН *****, с адрес: *** да плати на „Овергаз Капитал“ АД, ЕИК 121589421, със седалище и адрес на управление: гр. София, район „Лозенец“, ул. „Филип Кутев“ № 1, сумата от 610,27 /шестстотин и десет лв. и 27 ст./ лв. - договорна лихва за периода 30.06.2020 г. – 28.12.2020 г., по договор за кредит № 004962 от 30.10.2019 г., ведно със законната лихва върху тази сума, считано от постъпване на исковата молба в съда – 05.11.2021 г. до окончателното погасяване, както и сумата от 207,83 /двеста и седем лв. и 83 ст./ лв. – разноски по делото пред двете инстанции.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 3545/31.10.2022 г., постановено по гр.д. № 17560/2021 г. по описа на Районен съд - Пловдив, ХХІ гр. състав в частта му, с която е отхвърлен предявеният от „Овергаз Капитал“ АД, ЕИК 121589421 със седалище и адрес на управление гр. София, ул. Филип Кутев № 1, срещу Г. Т. К., ЕГН ***** иск за осъждането на ответника да заплати на ищеца сумата от 681 лв. - обезщетение за забава за периода 13.07.2020 г. – 02.11.2021 г.

Решението е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____